

35 000 ton suiker op. Alle overige industriële bedrijven moesten het samen stellen met nog geen 17 000 ton steenkool. Slechts enkele bedrijven, de meest rationeel werkende, kregen vergunning om de productie te hervatten: bedrijven van de textiel-, schoen-, machine- en papierindustrie en enkele kleinere chemische bedrijven. Een kleine toewijzing brandstof ontvingen voorts de wasserijen en drukkerijen, de schoenmakers, de kleermakers en de kappers. De voor Brabant zo belangrijke tabaksindustrie kwam maar langzaam op gang – in maart '45 werden de eerste rookartikelen weer op distributiebonnen¹ beschikbaar gesteld (één pakje van twintig sigaretten of het equivalent daarvan per week) en toen kon ook voor het eerst weer zeep in de winkels worden gekocht; die zeep was overigens niet uit Nederlandse bedrijven maar uit voorraden van *Shaef* afkomstig.

Er bleken bij de weer in bedrijf gestelde industrie, afgezien van het tekort aan grond- en hulpstoffen en aan energie, nog twee andere tekorten een rol te spelen: een tekort aan geld en een tekort aan geschoolde arbeiders.

Wat het eerste tekort betreft, was van belang dat de directies van nagenoeg alle banken welke grote kredieten hadden kunnen verschaffen, in bezet gebied waren gevestigd. Op voorstel van het Militair Gezag sprong de regering in de bres: zij verleende aanzienlijke kredieten aan de Staatsmijnen (wij maakten daar al melding van), aan de Spoorwegen, aan de suikerfabrieken te Dinteloord (voor hun herstel) en aan de Philipsfabrieken.

Wat het tweede tekort aangaat: de arbeidsinzet had er toe geleid dat talrijke bedrijven een groot deel van hun arbeiders voor werk in Duitsland hadden moeten afstaan maar na de bevrijding verloren zij nog méér krachten: velen trachtten opgenomen te worden in de Binnenlandse Strijdkrachten; men ontving dan, gelijk in het vorige hoofdstuk uiteengezet, het tevoren verdiende loon benevens nog een toeslag daarop, had, als men bij de Bewakingstroepen werd ingedeeld, weinig te doen en kreeg beter te eten dan de burgerij; anderen werden in dienst genomen door de Geallieerde strijdkrachten. Wij herinneren er aan dat deze alleen al voor het herstel van de wegen tienduizend arbeiders aantrokken, maar

maanden waarin de militaire aanvoer prioriteit had, leverde alleen al één zulk een transport puzzles op die van het Militair Gezag veel tijd vergden.

¹ Het Militair Gezag moest deze en de andere distributiebonnen in België laten drukken aangezien er in het bevrijde Zuiden geen drukkerij was die voor waarde-drukwerk kon zorgen.